

התובע:

(המבקש)

ישראל זיו, ת.ז. 054905377

מרחוב האלה 40, הר אדר 9083600.

באמצעות ב"כ עו"ד משה כאהן ו/או אחרים

ממשרד משה כאהן – עורכי דין

כתובת להמצאה: ויצמן 2, תל אביב 6423902

טל' 03-6914775; פקס' 03-6914706

-נגד-

הנתבע:

(המשיב)

דוד יהושע שין, ת.ז. 302324777.

באמצעות ב"כ עו"ד שלומי זכריה ו/או אחרים

ממשרד שלומי זכריה – משרד עריכת דין

מרח' דוד חכמי 12, תל אביב 6777812

טל' 03-5275273; פקס' 03-5275274

כתב תשובה

1. בהתאם להחלטת בית המשפט הנכבד מיום 20.6.2017, מתכבד התובע להגיש תשובתו לכתב ההגנה של הנתבע.
2. אלא אם כן נאמר אחרת, כל טענותיו, העובדתיות והמשפטיות, של הנתבע בכתב ההגנה מוכחשות.
3. בכתב תשובה זה יתייחס התובע לחלק מטענותיו של הנתבע בכתב ההגנה. יחד עם זאת, אין בהתייחסות לטענה של הנתבע ולא באי התייחסות לטענה של הנתבע משום הודאה בהן, והן מוכחשות. כמו כן, אין באמור בכתב תשובה זה כדי להעביר את נטל ההוכחה והבאת הראיה מכתפיו של הנתבע, בכל עניין ודבר, ופרט ביחס להגנות הנטענות על ידו.

פרק א': בקליפת אגוז

4. כפי שיפורט להלן, כוונתו של הנתבע לפגוע בתובע ובשמו הטוב הינה ברורה וחד משמעית. כמו כן, בניגוד לטענת הנתבע, התביעה דן הינה תביעה מבוססת, אינה תביעת השתקה ובכל מקרה אין לסלקה על סף. בנוסף, פרסומיו של התובע הינם פרסומים רבים ולא פרסום אחד, כאשר הפרסומים הם למעשה פרסומים של עובדות שאינן נכונות, ואף אם ייקבע כי הם מהווים הבעת דעה, הרי שבנסיבות העניין ולאור חוסר תום לבו של הנתבע הפרסומים אינם מוגנים. עוד יצוין כי טענות הנתבע בדבר התבססותו על פרסומים קודמים ותוכנם של פרסומים אלו, כלל אינן רלוונטיות לענייננו.

פרק ב': כוונתו הברורה של הנתבע לפגוע בתובע

5. בכתב הגנתו נתלה הנתבע באילנות גבוהים, הוא מדבר גבוהה בחשיבותו של חופש הביטוי, בזכות החשובה בדבר הבעת דעה ואף מרחיק לכת עד למשפט דרייפוס ומצטט את דבריו של הפילוסוף הצרפתי אמיל זולא, במכתבו הידוע: "J'accuse".

6. טענותיו אלו של הנתבע הן טענות שובות לב, אך כפי שיפורט להלן, הנתבע חסר תום לב והוא שם לעצמו למטרה, באופן ברור וחד משמעי, לפגוע בשמו הטוב של התובע, תוך חריגה מכל סטנדרט בסיסי של הגינות או אתיקה מקצועית. כל זאת בין היתר, על מנת לקדם אג'נדה קיצונית שמטרתה להשניא את מדינת ישראל בעולם.

7. הנתבע אשר לעצמו למטרה להציג את מדינת ישראל כמי שנלחמת באפריקאים, נוסע ברחבי העולם ומעביר הרצאות אשר מציגות את ישראל כמדינה גזענית המנהלת מלחמה באפריקאים. כך לדוגמה, באחת מהרצאותיו שניתנו בשנים האחרונות, השווה הנתבע בהשוואה נלוזה, את הכניסה בלשכת התעסוקה במתקן "חולות" שבנגב, ללא פחות מהכניסה למחנה הריכוז וההשמדה Auschwitz Birkenau, ואת השלט של שכת התעסוקה במתקן "חולות" לשלט בכניסה למחנה ההשמדה Auschwitz Birkenau המצוין:

"Arbeit Macht Frei".

8. הנתבע, באצטלה של חופש הביטוי, מפרסם פרסומים שונים, אשר לא רק שהינם פרסומים דיבתיים ומשמיצים, אלא לא אחת אף גובלים בהסתה. כך למשל, ביום 22.2.2013, פרסם הנתבע השוואה בין השר לשעבר יצחק אהרונוביץ' ללא אחר מאשר הצורך הנאצי, קלגסו המוחלט של העם היהודי והאנושות, אדולף היטלר (ההשוואה כללה גם תמונות).

העתק מפרסומו של הנתבע מיום 22.2.2013, מצ"ב **כנספח [1]** לכתב התשובה.

9. דוגמה אחרת "לעבודתו העיתונאית" של הנתבע, ניתן לראות בקולאז' אותו פרסם ביום 21.7.2013, לפיו היועץ המשפט לממשלה לשעבר, עו"ד יהודה ויינשטיין לבוש במדי קו קלוקס קלאן ואוחז ברובה, בציינו כי מדובר ב- "Israel's African Hunting Season".

העתק מפרסומו של הנתבע מיום 21.7.2013 מצ"ב **כנספח [2]** לכתב התשובה.

10. הפרסומים שלעיל הובאו רק כדוגמה לחרצובות לשונות של הנתבע, בהן הוא עושה שימוש תוך פגיעה משתלחת ובוטה בשם הטוב של מושאי פרסומו, ללא נקיפות מצפון, והכל על מנת לקדם את האג'נדה הקיצונית אותה הוא מעוניין להפיץ.

11. היה מצופה דווקא ממי שטוען, ביומרה רבה, שהוא פעיל חברתי הנאבק בעלוות גזעניות, שלא לבזות את זכר השואה או את זכרם של קורבנות הקו קלוקס קלאן. נראה כי מטרותיו של הנתבע מקדשות את האמצעים הפסולים בהם הוא בוחר להשתמש, וכך עשה גם הפעם.

12. כפי שהודה הנתבע בכתב הגנתו, הוא נוהג לפרסם רשימה מפוקפקת ומשמיצה כרשימה מושא התביעה דן **מאז שנת 2012**. אלא, שבניגוד לטענת הנתבע, פרסום הרשימה על ידו בכל שנה אינו נעשה על מנת "להביע ביקורת" או "דעה", אלא על מנת **לפגוע ולבזות**. כך, עת פרסם את רשימתו המפוקפקת הראשונה בשנת 2012, ציין הנתבע את מטרותיו בבירור:

"NEW: My 1st-ever article for Electronic @intifada, **naming and shaming** those most responsible for Israel's war on African".

עינינו הרואות, ישנה כאן הודאת בעל דין בכוונתו של הנתבע, שהינה באופן ברור לבזות (Shaming) את מושאי רשימותיו המתפרסמות באופן סיטוני. אין כל יסוד לסבור, כי מטרת הרשימה המפוקפקת של הנתבע משנת 2016 נעשתה לשמה של מטרה אחרת מזו של שנת 2012.

העתק פרסומו של הנתבע מיום 12.12.2012 מצ"ב כנספח [3] לכתב התשובה.

13. בניגוד לנטען על ידי הנתבע, הרי שהוא התכוון גם התכוון להשמיץ את התובע, להכפיש את שמו הטוב ובוודאי שהתכוון לעשות את התובע מטרה לשנאה ולבוז בעיני הבריות.

14. התובע אינו עוסק במסחר בנשק בדרום סודן כפי שנרמז בפרסום הראשון של הנתבע ועיסוקו במדינת דרום סודאן הינו בהקמת פרויקטים חקלאיים לרווחת תושבי המדינה. כך הפרויקטים החקלאיים שהוקמו ביוזמת התובע במדינת דרום סודאן, מספקים מזון ואינספור מקומות עבודה לתושביה.

15. הנתבע אשר שם לו למטרה להציג בעולם את מדינת ישראל (ובתוך כך גם את חלק מתושביה, שוטריה, מלומדיה, מנהיגיה ושופטיה) כמדינה גזענית המנהלת מלחמה באפריקאים, הציג באופן שקרי וחסר בסיס את התובע "כמנהיג כנופיה גזעני" אשר מנהל את מלחמתה של ישראל באפריקאים. אין ספק שהפרסום כנגד התובע נעשה על מנת לפגוע בעסקיו בדרום סודן ובכלל.

16. במקרה דנן, שמו הטוב של התובע היה קורבן נוסף של הנתבע.

17. עוד יצוין, כי גם אם ניתן לתהות על כוונותיו ומניעיו של הנתבע מאחורי הפרסומים, לאחר עיון בפרסום הראשון, הרי שכוונתו לפגוע בתובע מתבררת ללא כל קושי לאור הפרסומים הנוספים מושא התביעה.

פרק ב': הצגת הצדדים ע"י הנתבע אינה נכונה

18. בניגוד לטענותיו של הנתבע, התובע אינו סוחר בנשק בדרום סודן וכך גם לא חברת גלובל CST.

19. כמו כן, הנתבע אינו "פעיל חברתי" או "עוסק בעיקר בנושאים של גזענות בחברה הישראלית", אלא פועלו הוא דווקא כמתואר בפרק א' לעיל.

פרק ג': התביעה אינה תביעה השתקה ובכל מקרה אין לסלקה על הסף

20. לטענת הנתבע, מדובר לכאורה בתביעה אשר מטרתה לנסות להשתיקו מלהביע ביקורת אודות התובע, וכי עצם הדיון בהיקפו של חופש הביטוי מצדיק את סילוקה של התביעה על הסף.

21. ראשית יצוין, כי הדוקטרינה של תביעות השתקה בארה"ב לה קדיש הנתבע עמודים רבים בכתב ההגנה, כלל לא נקלטה בדין בישראל ואף בהתאם לדוקטרינה האמורה, אין מדובר בתביעת השתקה.

22. כאמור, הנתבע פרסם אודות התובע פרסומים רבים באופן אובססיבי, על מנת לפגוע בשמו הטוב של התובע, ולהציגו כמנהיג כנופיה גזעני המנהל כביכול את מלחמתה של ישראל באפריקאים ומלבין פשעי מלחמה. נראה כי הנתבע סבור שמדובר בהאשמות של מה בכך, וכי על בית המשפט הנכבד להשתיק דווקא את התובע מלהשיב להן. אמור מעתה, אין מדובר

בתביעת השתקה, אלא דווקא בהגנת השתקה. האם רק לנתבע זכות לחופש הביטוי? האם לנתבע אין זכות גישה לערכאות? לנתבע הפתרונים.

23. עוד יצוין, כי לא נראה שהאפשרות בדבר הגשת התביעה כלל הטרידה את הנתבע או השתיקה אותו מלהמשיך ולהכפיש את שמו של הנתבע, שכן גם לאחר פניית הנתבע אל הנתבע מיום 11.1.2017 (נספח 16 לכתב התביעה) המשיך הנתבע ופרסם את הפרסום העשירי ביום 13.1.2017 (נספח 10 לכתב התביעה). הלכה למעשה, הנתבע כלל לא הושתק.

24. כמו כן, טוען הנתבע כי מדובר לכאורה בתביעה השתקה, משום שהיא הוגשה על סכום "בלתי ריאלי". בכל הכבוד, טענה זו אין לקבל. שכן, הנתבע הגיש תביעה בגין חלק מפרסומיו של הנתבע אודותיו, ואף הפחית סכום זה משיקולי אגרה.

25. העובדה היא שהנתבע פרסם יותר מעשרה (!) פרסומים שונים אודות הנתבע, ואין לומר שכאשר נתבע הפיצוי הסטוטורי הקבוע בחוק איסור לשון הרע, תשכ"ה – 1965 (להלן: "חוק איסור לשון הרע") והכפלתו במספר הפרסומים, מדובר בסכום "לא ריאלי".

26. נראה כי הדברים שנקבעו בפסק הדין תא (ת"א) 56211-03-16 בנימין נתניהו נ' יגאל סרנה (פורסם בנבו, 11.6.2017) (להלן: "עניין סרנה") שניתן ע"י בית משפט נכבד זה, יפים עד מאוד גם לעניינו:

"לא זו אף זו, אלא שהתביעה שלפני לא הוגשה על סכום מופרך, אלא בהתאם לסכום המירבי הקבוע כפיצוי סטוטורי ללא הוכחת נזק. כן, לא ניתן לומר כי מדובר בתביעה מופרכת ומשוללת סיכוי שנועדה אך להרתיע את הנתבע, ולראיה – כפי שנטען בפני, הנתבע המשיך בפרסומיו על אודות הנתבע גם לאחר הגשת התביעה, עובדה המוכיחה כי גם בפועל התביעה לא הרתיעה אותו".
(ההדגשות אינן במקור, פסק הדין טרם הפך חלוט במועד הגשת כתב התשובה – הח"מ).

27. עוד יצוין, כי כאמור לעיל, הדוקטרינה של הדין האמריקאי בדבר תביעות השתקה כלל לא נקלטה בדין הישראלי (ראה למשל פסי' 79 בעמוד 30 לפסק דינו של בית המשפט המחוזי במחוז מרכז בעניין תא (מרכז) 22138-10-11 שמחה יעקובוביץ' נ' יוסף אדוארד זיאס (פורסם בנבו, 7.6.2015).

28. הנתבע מוסיף וטוען, כי יש לבחון את פרסומיו של הנתבע כאילו מדובר "בכרזה שנושא פעיל בלתי מזוהה בכיכר העיר", ורומז כי משום שהדברים פורסמו באינטרנט הרי שפגיעתם פחותה. גם טענה זו אין לקבל. שכן, **דווקא ברשת האינטרנט וברשתות החברתיות בפרט, פרסום פוגע עלול להתפשט כאש בשדה קוצים.**

29. בעניין זה ראוי לציין כי נכון למועד הפרסומים, לחשבון הטוויטר של הנתבע היו כ- 21,000 עוקבים. עוד ראוי להביא מהדברים שנפסקו בעניין סרנה לעיל (בעמ' 16-17):

"סקירת הפסיקה דלעיל מלמדת כי מרבית הפוסקים סבורים כי בעידן הנוכחי פרסום במרשתת ובפייסבוק יכול להוות לשון הרע. לגבי דידי, אין מקום להתייחס לפרסום בפייסבוק בשונה מכל פרסום במדיה אחרת, ולהבנתו, פרסום פוגעני בפייסבוק, פגיעתו עלולה להיות רעה לא פחות, ואולי אף יותר, מפגיעתו של פרסום בעיתון או במקומו. זאת, בשל פוטנציאל התפוצה האדיר של פרסום בפייסבוק, פרסום שעלול להתפשט כאש בשדה קוצים ולהגיע לקהל גדול ביותר של קוראים באמצעות 'שיתופים', דבר המגדיל את כמות הנחשפים לפרסום בטור הנדסי".

30. כאמור, הנתבע מבקש מבית המשפט הנכבד שלא להטות אוזן לטענותיו של התובע ולסלק את תביעתו על הסף. הלכה פסוקה היא, כי שימוש בסעד של סילוק על הסף ייעשה במשורה ורק במקרים חריגים, וזאת משום ההכרה החוקתית בזכותו של בעל דין ליומו בבית המשפט הנכבד.

31. על מנת להיעתר לבקשה כגון דא, על המבקש להראות כי אין ולו אף סיכוי קלוש לקבלת התביעה. יפים לעניין זה דבריו של בית המשפט העליון ברעא 2387/13 אי.די.איי חברה לביטוח בע"מ נ' לשכת סוכני ביטוח בישראל (עמ' 6, החלטה מיום 26.12.16):

"קבלת בקשה לסילוק תביעה על הסף מובילה לדחייתה או מחיקתה מבלי לבררה לגופו של עניין. משכך, נקבע בהלכה שהשימוש באמצעי זה ישמר למקרים חריגים בהם ברור שאין אפשרות, ולו קלושה, כי יוכיח התובע את עילת תביעתו (ע"א 5634/05 צוקית הכרמל פרויקטים בע"מ נ' מיכה צח חברה לקבלנות כללית בע"מ [פורסם בבנו] (4.6.07))."

32. במקרה דנן, הנתבע הודה שהפרסומים נעשו על ידו, והוא מנסה לטעון כי הם אינם מהווים לשון הרע וכי עומדות לו לכאורה הגנות שונות. עם זאת, הנתבע אינו טוען כי עומדת לו אף לא אחת מן ההגנות המוחלטות שבסעיף 13 לחוק איסור לשון הרע, ועל כן ברי שיהיה על הנתבע להוכיח את הגנתו.

33. כמו כן, הנתבע הגיש כתב הגנה בן 36 עמודים (לא כולל נספחים) שבו הבליע את הבקשה לסילוק על הסף (ויוער כי מן הראוי היה שהנתבע יגיש את בקשתו בנפרד מכתב ההגנה). ברי, כי אף באורך כתב ההגנה יש כדי להראות שאין מדובר בעניין שיש לסלק על סף. יפים לעניין זה דבריו של בית המשפט העליון ברעא 5371/11 בנק איגוד לישראל בע"מ נ' רד רוק הולדינגס לימיטד (עמ' 2 להחלטה מיום 3.8.11):

"בקשת רשות הערעור משתרעת על פני 24 עמודים. אפשר שדי בנתון זה על מנת להבהיר מדוע דינה של בקשת רשות הערעור להידחות. אם נזקקות המבקשות לעמודים כה רבים כדי להסביר מדוע יש לסלק את התובענה על הסף, דומה שמתבקש כי התובענה תידון ותוכרע לאחר דיון מלא ושמיעת ראיות".

34. הנתבע מוסיף וטוען, כי "יש לתת את המשקל המתאים למשמעויות של עצם ניהול התביעה על חופש הביטוי של המבקשים..." (השגיאה במקור). יובהר, כי כל תביעה שעניינה לשון הרע, עוסקת בחופש הביטוי של הנתבע מול זכותו לשם טוב של התובע. גם הזכות הנעלה לחופש הביטוי, אינה זכות מוחלטת אלא דווקא זכות יחסית שיש לאזנה אל מול הזכות לשם טוב.

35. יוער, כי פסק הדין אליו מפנה הנתבע בעניין "אם תרצו" כלל אינו רלוונטי לעניינו. שם, התובעת לא הייתה אדם פרטי, ודובר שם במחלוקת אידאולוגיית בין שתי קבוצות. המקרה דנן שונה לחלוטין וכלל אין מדובר בעניין פוליטי כטענת הנתבע.

פרק ב': רובו של הרקע העובדתי המפורט בכתב ההגנה כלל אינו רלוונטי לעניינו

36. הרקע העובדתי שהוביל את הנתבע לטענתו, לפרסם את הפרסומים המכפישים מושא התביעה כלל אינו רלוונטי לעניינו.

37. כך, למשל התיאור העובדתי הנוגע למה שפורסם באתר "שיחה מקומית", שהוכחש ואינו נכון, כלל לא אוזכר בפרסום הראשון, ורק כעת טוען הנתבע שהתבסס גם עליו.

38. הנתבע טוען כי התבסס על הכתבה ששודרה בתכנית "אולפן שישי" בחודש דצמבר 2016, אך גם הדברים שצוטטו לכאורה בכתבה זו אינם נכונים ואף הוכחו ע"י התובע במסגרת הראיון שהתקיים בתכנית "דקל-סגל" ביום 8.12.2016.
39. ברם, אף אם היה שמץ של אמת בפרסומים אלו, איך בכל כל קשר הגיוני להיות התובע לכאורה "גזען", או "מנהיג כנופיה".
40. בניגוד לרושם אותו מנסה הנתבע ליצור, בראיון בתכנית "דקל-סגל" הכחיש התובע בין היתר:
- 40.1. את הטענה לפיה הוא עוסק במסחר בנשק בדרום סודן.
- 40.2. את הטענה שהוא "יועץ צבאי" בדרום סודן.
- 40.3. את הטענה כי פס הקול שהוצג בכתבה משקף את שנאמר בפגישה.
- 40.4. בראיון אף הושמעה הכחשתו של מר אלון פנקס שהשתתף בפגישה, כי עלה רעיון להשתמש בקורבן אונס.
41. הכחשותיו אלו של התובע ואחרים, לא זכו לאזכור כלשהו בפרסום כלשהו של הנתבע. אף הטענה כי הקישור שהיה בפרסום הראשון (באנגלית) הוביל לדף (בעברית) של אתר מאקו, אשר מעיון בו ניתן לראות את עמדתו (החלקית יש לומר) של הנתבע בתכנית דקל סגל נטען בחוסר תום לב, ועל מנת לצאת ידי חובה.
42. ככל שרצה הנתבע לפרסם את תגובתו של התובע, היה עליו לעשות כן באותו האופן שבו פרסם את לשון הרע, קרי בגוף הפרסום, באותה השפה, ובוודאי שאין לראות בקישור המפנה לעמוד בשפה אחרת משום "פרסום תגובה".

פרק ג': הפרסומים מושא התביעה

43. כפי שצוין לעיל, כל טענותיו של הנתבע בכתב ההגנה מוכחות, אף אם התובע לא התייחס לטענה כזו או אחרת בכתב התשובה. יחד עם זאת, התובע יתייחס להלן לחלק מטענות הנתבע ביחס לכל הפרסומים מושא התביעה בסדר שבו הובאו על ידי הנתבע.
44. כמו כן, חלק מהטענות שלהלן לגבי פרסום אחד יפות גם לגבי פרסום אחר ועל מנת שלא להאריך בדברים יתר על המידה, יש לראות את הנטען להלן לגבי כל הפרסומים במצטבר ולפי ההקשר, גם אם הוא מופיע תחת כותרת המתייחס לפרסום מסוים.

הפרסום הראשון

45. הנתבע טוען כי הכתבה המכפישת (להלן ולעיל: "הפרסום הראשון") הינה "מאמר דעה". טענה זו אינה נכונה. הכותרת של הפרסום הינה:

"Netanyahu openly boasts of Israel's war on Africans"

כלומר, אף מכותרתו של המאמר, ניתן להבין שאין מדובר במאמר דעה, אלא דווקא במאמר שמתיימר להציג עובדות לגבי אותה המלחמה הנטענת (הגם שאינן נכונות).

46. לעניין זה, כבר נקבע בפסיקה כי:

"אם נוצר רושם מסויים מתחילתה של כתבה, הוא לא יימחק על נקלה על-ידי דברים אחרים המופיעים בהמשכה".

(דנ 9/77 חברת החשמל לישראל בע"מ נ' הוצאת עתון "הארץ" בע"מ, לב (3), 337, 354 להלן: "עניין חברת החשמל").

47. רובו של המאמר עוסק דווקא בטענות עובדתיות, ואף הטענה כי התובע הוא אחד ברשימת "מנהיגי הכנופיות במלחמתה של ישראל באפריקאים" הינה טענה עובדתית ולא הבעת דעה. בעניין זה יצוין, כי התובע אינו מנהיג כנופיה ואינו לוקח חלק "במלחמתה של ישראל באפריקאים" (מלחמה שאינה קיימת).

48. עוד יצוין, כי הפרסום הראשון יוצר הקשר לפיו נרמז כי התובע סוחר בנשק בדרום סודן, כך במשפט בחלק הכתבה המתייחס לתובע:

"Israel is a significant supplier of weapons to South Sudan".

המילה "supplier" אף מכילה קישור המפנה למאמר אחר באתר האינתיפאדה האלקטרונית שכותרתו:

"Israeli arms fuel atrocities in Africa".

49. הפרסום הראשון רומז בצורה עבה כי התובע עוסק במחסר בנשק בדרום סודן. גם אם הדברים לא נאמרו במפורש, הרי שהם עולים מההקשר הפרסום בכללותו ומרוח הדברים (innuendo), ומדובר בכל מקרה בתוספת עובדתית של הנתבע על מה שפורסם בערוץ 2. לעניין זה, יפים הם הדברים שנאמרו בתא (ת"א) 14264-11-14 גבריאל כנפו נ' סער גינבורסקי (פורסם בנבו, 20.12.2016), 18 (להלן: "עניין כנפו").

"החוק מתייחס גם למקרה בו פרסום ב"לשון הרע" לא נעשה בדרך ישירה אלא במרומז. סעיף 3 לחוק קובע במפורש: "אין נפקא מינה אם לשון הרע הובעה במישרין ובשלמות, או אם היא והתייחסותה לאדם הטוען שנפגע בה משתמעות מן הפרסום או מנסיבות חיצוניות, או מקצתן מזה ומקצתן מזה" (שנהר, בעמ' 113). שנהר מציין בספרו הנ"ל כי לשון הרע ברמיזה יכולה להתקיים כאשר מעמידים זה לצד זה שני קטעים, באופן שהדבר עשוי ללמד כי יש קשר בין האמור בהם (עמ' 114), מצב הדומה לזה שבענייננו.

בעמ"ש (ת"א) 47311-10-13 פלוני נ' פלמונית (19.5.14) נקבע בקשר ללשון הרע ברמיזה כדלקמן:

"גם לשון הרע נרמזת או משתמעת (מה שמכונה "אינואנדו"), כמוה כלשון הרע לכל דבר וענין. הדבר עולה מס' 3 לחוק... יפים לענייננו דברי כב' השופט המנוח ע' אזר ז"ל בת.א. (ת"א) 31663/01 פילץ צוריאל נ' עיתון "כל השבוע" (2004) (פורסם בנבו): 'וכידוע חוק איסור לשון הרע אוסר לא רק על דיבה ישירה, אלא גם על דיבה עקיפה או משתמעת המכונה בלעז 'אינואנדו'...".

50. בניגוד לטענת הנתבע, השאלה בסוף החלק המתייחס לנתבע הינה שאלה רטורית, והיא מכילה ברובה דווקא קביעות עובדתיות. השאלה הרטורית מציינת שתי עובדות חלופיות אשר משמיות את התובע: האחת היא כי הוא גזען, והשנייה היא כי הוא "רק" ניצל את עליונות הגזע הלבן. לעניין העובדה הראשונה, יפים הם הדברים שנכתבו בספרו של אורי שנהר, דיני לשון הרע (1997), 310:

"יש להדגיש, כי ייחוס דעות לזולת הינו עניין שבעובדה, והגנת הבעת הדעה אינה מגינה על ייחוס שגוי של דעות לאדם אחר, אלא אם הייחוס עצמו נוסח כהבעת דעה".

51. לעניין זה יפים הם גם הדברים בדעת היחיד של כבוד השופטת ארבל ברעא 10520/03 איתמר בן גביר נ' אמנון דנקר (פורסם בנבו, 12.11.06), 110 (להלן: "עניין בן גביר"):

"השאלה האם מחזיק אדם באידיאולוגיה זו או אחרת, היא בעיקרו של דבר שאלה עובדתית. ייתכן אמנם שלא תמיד יהא זה קל להכריע בה, אולם מדובר בשאלה שכעיקרון המענה לה מצוי בעולם העובדה".

(ראה גם: ע"א מיכאלי ואח' נ' אלמוג (פורסם בנבו, 20.12.1992), 567 (להלן: "עניין מיכאלי") ו- עא 259/89 הוצאת מודיעין בע"מ נ' גדעון ספירו (פורסם בנבו, 29.4.1992), 55 (להלן: "עניין ספירו").

52. הגם שבחלק מהפרסומים מושא התביעה, קבע הנתבע כי התובע הוא "גזען" באופן עובדתי מובהק ולא במסגרת של שאלה רטורית, גם כאן מדובר בקביעה עובדתית גרידא, לפיה למצער, התובע מחזיק בדעות גזעניות (ובפרסום השני אף טען הנתבע כי הוא התובע "מלבין פשעי מלחמה"). אין ספק, כי במדינה דמוקרטית, אשר בה חוקים רבים נגד גזענות ואף חוקים פליליים נגד הסתה לגזענות, הצגת אדם כגזען מהווה לשון הרע.

53. באשר לעובדה החלופית המוצגת בשאלה הרטורית, לפיה התובע "רק" ניצל את עליונות הגזע הלבן, הרי שמדובר בקביעה עובדתית ועל כך תעיד בין היתר דרך ניסחה:

"Is it inherently racist of Ziv to want to profit from whitewashing a criminal despot like Kiir? Or did Ziv only take advantage of a global white supremacist system where Black lives matter so little that their mass rapes and castrations can be covered up, guilt free?"

(הדגשה וקו תחתני אינם במקור – הח"מ)

54. טענה לפיה פלוני מנצל עליונות גזע מסוים, מבליעה בתוכה את הטענה שפלוני הוא גזען ובנוסף קובעת כי מידותיו של פלוני הן רעות, הדבר דומה להאשמה במעשי שחיתות. במקרה דנן עניין זה מתחדד במיוחד, לאור כך שבהמשך המשפט נרמז כי התובע אדיש לחייהם של שחורים, לאונס המוני שלהם ולסירוסם.

55. אין בכך שהנתבע ציין בסוף החלק הזה של הפרסום הראשון, כי התנהגותו של התובע היא "נתעבת" כדי להפוך את השאלה הרטורית להבעת דעה. במקרה דנן, הנתבע טען כי ישנן רק שתי אפשרויות עובדתיות ושכל אחת מהן היא נתעבת. אמור מעתה: ככל שהנתבע הביע דעתו בשאלה הרטורית, דעתו לא הובעה על התובע, אלא על כל אחת מהעובדות שייחס ללא בסיס לתובע.

56. כאמור לעיל, לא פורסמה תגובתו של התובע לכתבה באולפן שישי כנדרש, והנתבע לא פנה אליו לקבלת תגובה בטרם הפרסום.

57. למען הזהירות, אף אם ייקבע כי מדובר בהבעת דעה (ואין כך הדבר) הרי שהדבר נעשה בחוסר תום לב משווע, כאשר "הדעה" הובעה בכוונה ברורה לפגוע בתובע במידה גדולה משהייתה סבירה להגנת הערכים המוגנים על ידי סעיף 15 לחוק איסור לשון הרע.

58. כוונתו זו של הנתבע באופן בו השתלח בתובע, תוך ערבוב בין עובדה לדעה, לא רק שעולה באופן ברור מעצם העובדה שכינה את התובע "מנהיג כנופיה" ומהמדיום שבו פורסמו הדברים (אתר "האינתיפאדה האלקטרונית", אשר אינו ידוע בסיקורו ההוגן ביחס למדינת ישראל, בלשון המעטה), אלא גם מפרסומיו המשתלחים הנוספים נגד התובע, אשר פורסמו בחשבון הטוויטר שלו בהמשך.

59. התובע יוסף ויטען, כי הביטוי המונח "Ringleader" צריך להיות מפורש במקרה דנן "כמנהיג כנופיה" ולא באופנים האלטרנטיביים הנטענים ע"י הנתבע. זאת, גם לאור הפרסומים שפרסם הנתבע בהמשך, בהם טען שהתובע הוא "מנהיג כנופיה גזען המנהל את מלחמתה של ישראל באפריקאים", כל פירוש אחר לביטוי שאינו "מנהיג כנופיה" או "מנהיג של פעילות בלתי חוקית", אינו מתיישב עם הדרך שבה יבין אותו הקורא הסביר בנסיבות המקרה.

60. באשר לביטוי "מנהיג כנופיה", נכון הדבר שיש פסיקה אשר קבעה כי הביטוי "מנהיג כנופיה" אינו בהכרח מהווה לשון הרע. עם זאת, במקרה דנן, הרי שכאשר מייחסים לנפגע גם הלבנת פשעי מלחמה וגזענות, ברי שמדובר במשמעות המכפישה שבביטוי, היינו כנופיה פושעת ולא אגד של בני אדם אשר רק פועלים באופן המנוגד לעמדתו של המפרסם.

61. להלן יטען התובע בקצרה ובאופן פרטני ביחס לכל אחת מהגנות הנטענות ע"י הנתבע בעניין הפרסום הראשון.

לנתבע לא עומדת הגנת הבעת דעה בעניין ציבורי לפי סעיף 15(4) לחוק איסור לשון הרע

- 61.1. כפי שפורט בהרחבה לעיל, מדובר בטענות עובדתיות ולא בדעה. כפי שצוין לעיל, ייחוס דעות לזולת, הינו ברגיל עניין שבעובדה ולא דעה.
- 61.2. בניגוד לטענת הנתבע, ספק רב אם התובע הינו "איש ציבור", שכן התובע הוא איש עסקים פרטי.
- 61.3. כמו כן, בניגוד לטענת הנתבע, לא מדובר בעניין פוליטי ולכאורה, אם הנתבע מבקש לעזור לפליטים אפריקאים, הרי שאין לו מחלוקת בעניין זה עם התובע, אשר עוסק בהקמת פרויקטים חקלאיים לטובת תושבי דרום סודן.
- 61.4. כאמור, האופן שבו נוסחה הכתבה, על דרך של קביעת עובדות (שאינן נכונות), בין היתר לגבי תחום עיסוקו והשקפת עולמו של ה**נתובע**, מראה שמדובר דווקא בעובדה.
- 61.5. טוען הנתבע, כי דירוג של "עשרת הגדולים" אינו יכול אלא להיות דעה, משום שהוא אינו מבוסס על נתונים אמפיריים. האם כך יהיה הדבר כאשר יטען מפרסם כי מדובר "בעשרת הגנבים הגדולים" או "בעשרת הרוצחים הגדולים"? אין מדובר אלא בניסיון להפוך טענות עובדתיות לדעה. למצער, הרי שהפרסום אינו מפריד באופן הנדרש בין עובדה לדעה.
- 61.6. עצם העובדה שהנתבע אינו יכול להוכיח את טענותיו העובדתיות השגויות בנתונים אמפיריים, אינה הופכת אותן לדעה. לכך יש להוסיף את העובדה, כי בפרסומו העשירי (נספח 10 לכתב התביעה) טען הנתבע (בתרגום לעברית): **"אם תרצו לקרוא רשימה אמיתית של עשרת המקומות הראשונים - עם קבלות - של עשרת הגזענים הגדולים ביותר של 2016, עיינו בכתבה האחרונה שלי"**. כלומר, הנתבע טוען בעצמו שמדובר ברשימה אמיתית עם קבלות ולא בדעה.
- 61.7. עוד יודגש, כי גם אם אופן הדירוג של "מנהיגי כנופיות במלחמתה של ישראל באפריקאים" (אשר בפרסומי ההמשך קבע הנתבע לגביהם בין היתר שהם גזענים), מהווה דעה בבחינה זו של מה יהיה מיקומו של כל אחד ממדורגי הרשימה, הרי שעצם הקביעות כי כל אחד ממדורגי הרשימה הוא "מנהיג כנופיה", "גזען", אשר "מנהל

את מלחמתה של ישראל באפריקאים" הינן קביעות עובדתיות שאינן נמצאות בעולם הדעה.

61.8. למען הזהירות יצוין, כי גם אם ייקבע שמדובר בדעה, הרי שהיא אינה מבוססת על תשתית עובדתית ובוודאי שלא על עובדות נכונות. כמו כן, אף אם כל העובדות עליהן התבסס הנתבע לטענתו היו נכונות (ואין הדבר כך), הרי שהן אינן מובילות בשום צורה סבירה "למסקנות" שהוסקו מהן ע"י הנתבע. בענייננו, אף אם כל המיוחס לתובע בכתבה המכפישת היה נכון (ואין הדבר כך), אין פירושו של הדבר כי התובע הוא סוחר בנשק בדרום סודן, גזען, מנהיג כנופיה, גזען על, מלבין פשעי מלחמה, או מנהל את מלחמתה של ישראל באפריקאים.

61.9. לעניין זה, יפיעים הם הדברים שנקבעו בעא (י-ם) 3143/02 גזעון ספירו נ' צבי קצובר (פורסם בנבו, 12.9.02), 2 (להלן: "ערעור קצובר"):

"בהעדר דרישה לתשתית עובדתית נכונה, ניתן יהא לפרסם לשון הרע על אדם ולזכות להגנת החוק על ידי הוספת המילה "לדעתי". תוצאה זו מרוקנת מתוכן את הוראת החוק כפי שנתפרשה בפסיקה שהובאה לעיל".

61.10. בניגוד לנטען על ידי הנתבע, במקרה דנן אין מדובר "בעובדות הידועות לציבור", כך שלא חל החריג לכלל זה.

במקרה דנן לא רק שלא חלה חזקת תום הלב החיובית, אלא חלה דווקא חזקת העדר

תום הלב

61.11. סעיף 16 לחוק איסור לשון הרע קובע:

- (א) הוכיח הנאשם או הנתבע שעשה את הפרסום באחת הנסיבות האמורות בסעיף 15 ושהפרסום לא חוג מתחום הסביר באותן נסיבות, חזקה עליו שעשה את הפרסום בתום לב.
- (ב) חזקה על הנאשם או הנתבע שעשה את הפרסום שלא בתום לב אם נתקיים בפרסום אחת מאלה:

(1) הדבר שפורסם לא היה אמת והוא לא האמין באמיתותו;

(2) הדבר שפורסם לא היה אמת והוא לא נקט לפני הפרסום אמצעים סבירים להיווכח אם אמת הוא אם לא;

(3) הוא נתכוון על ידי הפרסום לפגוע במידה גדולה משהיתה סבירה להגנת הערכים המוגנים על-ידי סעיף 15.

61.12. בענייננו, הבוטות המשתלחת שבפרסומיו של הנתבע מראה כי הוא חרג מתחום הסביר, אף אם ייקבע כי הביע דעתו בעניין ציבורי. מכאן שלא חלה חזקת תום הלב החיובית שבסעיף 16(א) לעיל.

61.13. מעבר לכך, כפי שצוין לעיל, הנתבע ברצותו לקדם את האג'נדה אותה הוא מפיץ ברחבי העולם, לא היסס לכלול את שמו של הנתבע ברשימה שלפי עמדתו שלו, נועדה לביצוע "Shaming", קרי לבזות את מושאיה. מכאן, שהנתבע התכוון על ידי הפרסום, לפגוע בנתבע במידה גדולה משהייתה סבירה להגנת הערכים המוגנים על ידי סעיף 15 (אשר כידוע, ביזוי – "Shaming", אינו אחד מהם).

61.14. עוד יצוין, כי הפרסום אינו אמת והנתבע לא נקט בכל אמצעי על מנת להיווכח אם אמת הוא אם לא. לאור האמור, הרי שחלה בענייננו חזקת חוסר תום הלב בפרסום.

61.15. בהתאם לפסיקה, בעניין תום הלב, יש לבחון את התנהלות הנתבע לפני, אחרי ובמהלך הפרסום, כמו גם את מטרת הפרסום, כך למשל בעניין **בן גביר** לעיל (בעמ' 71):

"להתנהגות המפרסם טרם הפרסום, בשעת הפרסום, ולאחריו משמעות בעלת משקל בהקשר לסבירות הפרסום. טיב הפרסום ותוכנו גם הם משליכים על סבירות הפרסום. פרסום שנועד כל כולו לפגוע, להעליב ולבזות עשוי להיחשב חורג מן הסביר, וחזרה על התבטאויות פוגעניות בהזדמנויות נוספות עשויה לשלול תום לב (שנהר, עמ' 5-264; ת"א (י-ם) 1390/96 זמיר נ' רשת שוקן בע"מ, תק-מח' 2001 (2) 15868 (להלן – פרשת זמיר); פרשת משעור, עמ' 10; ע"א 4607/92 קליין נ' רונן, תק-על 1994(4) 2392, 2395 (להלן – פרשת קליין); פרשת פלוס; פרשת הוצאת ספרים "החיים", עמ' 367).

כך נקבע גם בעניין דנא 2121/12 **פלוני נ' ד"ר אילנה דיין אורבך** (פורסם בנבו, 18.9.2014), 42-43 (להלן: "עניין דיין אורבך"):

"גם אופיו וצורתו של הפרסום עצמו עשויים ללמד על תום ליבו של המפרסם. כך למשל, פרסום שייקבע כי הוא זהיר ומתון עשוי ללמד על קיומו של תום לב (ראו, שנהר, בעמ' 264 וההפניות שם), בעוד שבנסיבות מסוימות, שימוש בלשון משתלחת וחריפה עשוי ללמד על היעדרו (עניין פלוס, בעמ' 901).

בעניין **כנפו** לעיל נקבע (בעמ' 32):

"אף על פי שהנתבע שם לעצמו כמטרה לעורר את הדיון הציבורי סביב הרחבת מע"ר דרום והליכי אישור התכנית בועדה שבראשות כנפו **ולשם כך פרסם פרסומים המציגים את התובע באור שלילי** כפוליטיקאי המזיק לעיר אשדוד ותושביה, הכוללים מידע אודות התכנית והליכי

האישור "כמו גם התבטאויות בשפה נשכנית, לעיתים שפת רחוב, כלפי התובע" (ראה סעיף 1 לסיכומי הנתבע) לא התקיימו בענייננו נסיבות אשר הצדיקו את הפרסומים ללא בדיקה נאותה של העובדות ותוך שימוש בביטויים קשים ומשמיצים".

- 61.16. בענייננו, לפני הפרסומים, כמפורט לעיל הנתבע ציין כי הרשימה נועדה על מנת לבזות את מושאיה, לא פנה אל הנתבע בבקשת תגובה ולא ערך כל בדיקה בטרם הפרסום. במהלך הפרסומים הנתבע התעלם מפנייתו של התובע, ולאחר הפרסום הראשון המשיך הנתבע להשתלח בתובע, באופן שהוא אף קיצוני ובוטה יותר בחשבון הטוויטר.
- 61.17. כמו כן, אין לומר כי בנסיבות דגן מדובר בפרסום זהיר ומתון, או כי הייתה בדיקה נאותה של העובדות.
- 61.18. נשוב ונזכיר, כי כוונתו של הנתבע במסגרת הפצת האגידה שלו לפרנסתו, הייתה באופן ברור לפגוע התובע ולפגוע בעסקיו של התובע, בין היתר באמצעות הצגתו כגזען.
- 61.19. יובהר, כי האמור בחלק זה של כתב התשובה בעניין חוסר תום ליבו של הנתבע לא רק שתקף ביחס לפרסום הראשון, אלא תקף ביתר שאת ובשינויים המחייבים גם לסדרת הפרסומים המשמיצים אף יותר בחשבון הטוויטר של הנתבע.
- 61.20. בנוסף, לא היה על הנתבע להוכיח אך ורק את אמיתות הדיווח כטענתו, אלא גם את נכונות תוכנו וזאת לא עשה. לעניין זה, יפים הדברים שנקבעו ע"י כבוד שופטת בית המשפט העליון (בדימוס) א' פרוק'צה, בעת כהונה כשופטת בבית המשפט המחוזי בירושלים בעא (י-ם) 1003/96 מיכאל בן חורין נ' רן לוי (פורסם בנבו, 29.3.1998), 6-7:

"האם יש בעובדה כי מדובר בחזרה על עיקרי הדברים שפורסמו ב"מוניטין" משום ניטרולה של הפרת האיסור על לשון הרע? לא מצאתי לרעיון זה כל סימוכין בחוק, ואין זה מפתיע, שהרי אין כל טעם ביצירת כלל לפיו החוזר על דברי ביזוי שהם בבחינת לשון הרע שכבר נאמרו על ידי אחר פטור מאחריות. וכי מדוע "שכפולם" של דברי לשון הרע יהיו חסינים מכל סנקציה, כאשר הם חוזרים ופוגעים בקורבן פעם אחר פעם?

...

"לעיתים דווקא הפרסום השני או השלישי מגבירים באופן ניכר את תפוצת לשון הרע, ואף עשויים "לקבע" את "אמינותה" שאולי לא היתה לה בפרסום המקורי.

...

לסיכום נקודה זו: הכתבות א' ו-ב' כוללות פרסום לשון הרע שכבר פורסם, בעיקרו, קודם לכן ב"מוניטין". אין בעצם העובדה כי המשיבים חזרו על עיקרי דברים שפורסמו קודם לכן ב"מוניטין" כדי לפוטרם מאחריות".

לנתבע לא עומדת הגנת חובה מוסרית לפי סעיף 15(2) לחוק איסור לשון הרע

- 61.21. ראשית, אין לקבל את טענתו של הנתבע בסעיף 116 לכתב התביעה כי מדובר ב"עבודה עיתונאית זהירה ואחראית, המתבססת בתום לב מובהק על כתבות אחרות בכלי תקשורת מרכזיים" טענה זו היא בבחינת אוקסימורון, שכן עבודה עיתונאית זהירה ואחראית אינה מבוססת על שמועות לא מאומתות, גם אם הן דווחו באמצעי התקשורת.
- 61.22. שנית, הגנה זו אינה חלה בשל חוסר תום ליבו של הנתבע בפרסום כמפורט לעיל, וכן משום שבין היתר, הפרסום נעשה באופן משתלח, הנתבע לא בדק את העובדות באופן נאות בטרם הפרסום, הצגת העובדות לא נעשתה בצורה מאוזנת והוגנת ולא הובאה גירסתו של התובע.
- 61.23. עוד יצוין, כי לא ברור איזו חובה מוסרית קיימת בחזרה על פרסומים קודמים, ככל שתקבל טענתו של הנתבע כי העובדות מושא הפרסום הראשון מתמצות במה שפורסם קודם לכן בלבד.

לנתבע לא עומדת הגנת ביקורת על פעולה פומבית לפי סעיף 15(6) לחוק איסור לשון הרע

- 61.24. טוען הנתבע כי הפעולה של הנתבע קיבלה פומבי באמצעות הראיון בתכנית "דקל סגל". עם זאת, אין כל התייחסות לראיון זה בפרסומיו של הנתבע. כמו כן וכאמור, לא ניתן לחסות בהגנה זו כאשר הנתבע פעל בחוסר תום לב.
- 61.25. יצוין, כי דווקא בראיון בתכנית "דקל-סגל" וכמפורט לעיל, הכחיש התובע רבות מהטענות מושא הפרסום הראשון של הנתבע, אך כאמור הכחשות אלו לא ראו כל זכר בפרסומיו.
- 61.26. לעניין זה, ראוי לציין את הדברים שנקבעו בתא (י-ם) 21671/96 קצובר צבי נ' ספירו גדעון (פורסם בנבו, 5.2.2002), 10:

"מהרישא לסעיף 15 עולה שפרסום הבעת הדעה צריך להיעשות בתום לב, שכן הבעת הדעה על אופיו, עברו, מעשיו או דעותיו של הנפגע, היא במידה שהם נתגלו באותה התנהגות. מכאן שבכל הנוגע לתיאור ההתנהגות, חייב הפרסום להתייחס לעובדות נכונות".

לנתבע לא עומדת הגנת האמת בפרסום

61.27. כאמור לעיל, הפרסום אינו דעה אלא עובדה. כמו כן כמפורט לעיל וכפי שנקבע בפסיקה, ביחס לחזרה על דיווח, על הנתבע להוכיח את נכוחות תוכן הדיווח על מנת ליהנות מהגנה זו. בנוסף, הנתבע לא הוכיח כי התובע הינו "מנהיג כנופיה המנהל את מלחמתה של ישראל בפליטים האפריקאים" או כי הוא סוחר בנשק בדרום סודן כפי שרמז. כמו כן, הנתבע לא הוכיח שהתובע הו גזען או שהתובע ניצל את עליונות הגזע הלבן.

61.28. כמפורט לעיל, בראיון בתכנית "דקל-סגל" הכחיש התובע בין היתר:

- 61.28.1. את הטענה לפיה הוא עוסק במסחר בנשק בדרום סודן.
- 61.28.2. את הטענה שהוא "יועץ צבאי" בדרום סודן.
- 61.28.3. את הטענה כי פס הקול שהוצג בכתבה משקף את שנאמר בפגישה.
- 61.28.4. בראיון אף הושמעה הכחשתו של מר אלון פנקס שהשתתף בפגישה, כי עלה רעיון להשתמש בקורבן אוניס.
- 61.29. מבלי לגרוע מהאמור, אי הכחשת עובדה מסוימת, אינה הופכת אותה לאמת, שכן לא מדובר בכתב הגנה, אלא בפרסום בתקשורת. לו היה נוהג הנתבע בהגינות, היה מציין לכל הפחות הכחשות אלו או מקצתן בפרסומיו השונים. ככל שטוען שהנתבע שהעובדות הנטענות בפרסומיו הן נכונות, יתכבד נא ויוכיחן בראיות.
- 61.30. התובע אינו נדרש לטעון בכתב התביעה ביחס להגנותיו של הנתבע, כך שלא ברור על מה מבוססת טענתו של הנתבע בעניין זה.
- 61.31. בכל מקרה ולמען הסדר הטוב, התובע מכחיש שהוא גזען וואו שניצל את עליונות הגזע הלבן וואו שהוא מנהיג כנופיה המנהל את מלחמתה של ישראל באפריקאים וכן מכחיש שהדברים שהוצגו בדרמטיזציה בערוץ 2 הינם נכונים ומהווים את שנאמר על ידו.

הפרסום השני

62. המפורט לעיל בעניין הפרסום הראשון, בדגש על חוסר תום הלב, יפה ונכון ביתר שאת ביחס לפרסום השני (בתרגום לעברית): **"*** במקום התשיעי*** מנהיג כנופיה גזען במלחמתה של ישראל בפליטים האפריקאים הלא יהודים היה... מלבין פשעי המלחמה ישראל זיו"**.

63. פרסום זה הינו פרסום עובדתי מובהק. בפרסום זה נטענות העובדות הבאות:

- 63.1. התובע הוא מנהיג כנופיה.
 - 63.2. התובע הוא גזען.
 - 63.3. התובע מלבין פשעי מלחמה. **ודוק:** אף אם כלל המיוחס לתובע "באולפן שישי" היה נכון, המדווח לא יצא אל הפועל, כך שלא ברור איזה פשע מלחמה הולבן על ידי התובע.
 - 63.4. התובע הוא לא סתם מנהיג כנופיה גזען, אלא ככזה הוא עוסק במלחמתה של ישראל בפליטים האפריקאים שאינם יהודים.
64. הנתבע מצפה מבית המשפט הנכבד לקבל את הטענה שמדובר בהבעת דעה באופן תם לב, משום שכעת הוא אומר שמדובר בדעתו. אך הלשון שבה מנוסח הפרסום ברורה, והיא לשון

- שמדברת בעובדות. כאמור, עצם העובדה שעובדות נטענו במסגרת דירוג שהסדר בו נקבע לפי דעתו של הנתבע, לא משנה את היות האמור בו עובדות.
65. בניגוד לטענת הנתבע, עצם הביטוי "גזען" או "גזעני" (כטענת הנתבע המוכחשת), אינו עניין של דעה, אלא דווקא של **עובדה**. שכן, כמפורט לעיל, מדובר בייחוס דעות לזולת. הנתבע מודה כי אין באפשרותו להוכיח שהתובע גזען, ומכאן שייחס מבחינה עובדתית **לתובע** דעה באופן שגוי וחסר תום לב. עוד יודגש, כי בניגוד לטענת הנתבע, אין מדובר בגידוף (כמו למשל "טיפש"), אלא בטענה שהתובע מחזיק בדעות גזעניות.
66. באשר לביטוי "מנהיג כנופיה" יחזור התובע על האמור לעיל ולפיו זה או "מנהיג העוסק בפעילות בלתי חוקית" הוא הפירוש הנכון למילה "Ringleader" וכן, כי בנסיבות דן מדובר בלשון הרע.
67. בניגוד לטענת הנתבע בסעיף 135 לכתב ההגנה, הרי שהמשפט נוסח בלשון יחיד ולא בלשון רבים. כמו כן, בניגוד לטענתו, הנתבע דווקא כן מציג עצמו (באופן יומרני יש לומר) כמי שעוסק בגזענות דרך קבע, או כפי שנטען (בתרגום) באתר האינטרנט שלו: "במתחים גזעיים ובקיצוניות דתית בחברה הישראלית".
68. ביחס לטענה העובדתית בדבר הלבנת פשעי מלחמה, הרי שהנתבע מעולם לא הלבין פשע מלחמה כלשהו. אף אם כל שנטען בפרסום הראשון היה נכון (ואין כך הדבר), הרי שלא נובע מכך כי פשע מלחמה כלשהו הולבן על ידי התובע. המדובר בהאשמה חמורה במעשה פלילי וראוי היה כי בטרם ייצא הנתבע בהאשמה כאמור, יבסס הנתבע את טענתו, ינהג בזהירות הנדרשת וכן ידאג לקבל את תגובתו של התובע.
69. יובהר, כי אף אם התכוון התובע להציע לנשיא דרום סודן להציג את עמדתו מול האו"ם (דבר אשר כלל לא התרחש), תוך לקיחת אחריות על שהתרחש במדינה וביצוע רפורמות נדרשות, אין מדובר בשום אופן בהלבנת פשעי מלחמה או בכוונה לעשות כן. מצופה מעיתונאי אחראי שלא ינהג כאחרון הטוקבקיסטים. יש לשים לב גם לכך, כי בניגוד לרושם שמנסה ליצור הנתבע, הוא לא טען כלפי התובע כי זה מלבין פושעי מלחמה אלא מלבין פשעי מלחמה. כל קורא סביר יסיק מהאמור כי פשעי מלחמה הולבנו מבחינה עובדתית ע"י התובע, ומדובר בלשון הרע מהחמורות שניתן להעלות על הדעת.
70. יש להדגיש, כי בניגוד לטענת הנתבע, התובע כלל לא ניהל את מלחמתה של מדינת ישראל בפליטים האפריקאים הלא יהודים – מלחמה שכלל אינה קיימת, אך מדבריו של הנתבע עולה כי התובע לכאורה נוהג בגזענות כלפי פליטים מאפריקה אשר אינם יהודים ונלחם בהם, ובוודאי שגם עניין זה אינו נכון.
71. בניגוד לטענת הנתבע, הפרסום השני הינו פרסום נפרד מהפרסום הראשון. ראשית, הוא מכיל טענות אחרות שאינן מופיעות בפרסום הראשון. שנית, הוא נעשה באתר אינטרנט אחר ובזמן אחר. שלישית וחשוב מכך: **ישנם קוראים רבים שבוודאי צפו בפרסום השני מבלי שלחצו על הקישור הנמצא בו אשר מוביל לפרסום הראשון**. הגם שקיים קישור לפרסום הראשון בתוך הפרסום השני, הדבר לא הופך אותם לפרסום אחד ובודד. זאת במיוחד לאור העובדה, כי הפרסום השני מכיל לשון הרע בעצמו.
72. יודגש ויובהר, הדרמטיזציה שהוצגה בערוץ 2 אינה מביאה את שנאמר בפגישה באופן מדויק, והתובע מעולם לא ייחס לחיילי דרום סודן תכונות שבטיות כנטען על ידי הנתבע. נזכיר כי

הכתבה בערוץ 2 הציגה דרמטיזציה של מפגש בבית קפה, אך אין בדרמטיזציה כדי להוות תמלול של מה שנאמר באותה הפגישה.
73. לעניין הטענה כי פלוני הוא גזען או דומה למשטרים או תנועות גזעניים, נפסק לא אחת כי מדובר בלשון הרע אשר אינה מוגנת:

"גם ביטויים בנוגע להיותו אדם גזעני חורגים לעניות דעתי מגבולות חופש הביטוי. הדבקות תווית של גזען לאיש ציבור היא פגיעה חמורה בשמו הטוב החוצה גבולות".

(תא (נצ') 5640-05-09 ויקטור נריז'ני נ' עיתון עורי עיר (פורסם בנבו, 26.3.2017), 10).

"דיוק ומהמנות באיסוף החומר ובבדיקתו טרם פירסומו. המטרה הראשונה היא להביא ידיעות ופרסומים בדוקים התואמים את העובדות, ואילו פרסום שיש בו משום האשמה בלתי מוצדקת ולא מבוססת כגון שפלוני הוא גזען או כיוצא באלה דברי לשון הרע, חייבת גם העיתונות להמנע ממנו".

תא (חי') 22498/93 נחום מנחם נ' יניר אלפיה (פורסם בנבו, 19.8.1997), 10).

"לא הוכח (ולא נעשה ניסיון להוכיח) את אמיתות הפרסום, ולא ניתן לקבוע בשים לב לאופי האשמה והדברים המיוחסים בתמונה לתובע, כי פרסום דברים אלה חוסה תחת הגנת תום הלב. יש בתכונה המיוחסת לתובע בתמונה, כשונא אתיופים, דבר שנאה, החורג מגבול הטעם הטוב כאשר הוא מופץ לקהל הרואה את פרסומי הפייסבוק בסיוע הנתבע, שאין להגן עליו במסגרת חופש הביטוי".

(תא (רח') 2672-09-13 מאיר דהן נ' שלום קמיל (פורסם בנבו, 17.1.2017), 19).

הפרסום השמיני

74. האמור לעיל בנוגע לכל הפרסומים נכון ביתר שאת גם לגבי הפרסום השמיני, במסגרתו ציין הנתבע כי התובע הוא "גזען על". טענה זו אינה יכולה לחסות תחת הגנת הבעת דעה משום שהיא מייחסת לתובע אחיזה בהשקפת עולם גזענית.
75. הגם שהדבר לא היה משנה בהרבה, הנתבע כלל לא טרח לציין בפרסום זה, או באחרים את המילה "לדעת" או כי מדובר בדעה.
76. כאמור, אף אם היה מדובר בדעה, הרי שנשללה חזקת תום הלב והיא לא הובעה באופן סביר.

הפרסום הרביעי, החמישי, השביעי והעשירי

77. האמור לעיל בנוגע לכל הפרסומים נכון ביתר שאת גם לפרסומים אלו. בהתאם למפורט לעיל, מדובר בפרסומים עובדתיים ולא בפרסומים של דעה. אף אם היה מדובר בדעה, הרי שנשללה חזקת תום הלב והיא לא הובעה באופן סביר, אלא על מנת לפגוע.

78. בניגוד לטענת הנתבע, אין חובה לקרוא פרסומים אלו בהקשרו הכולל של הפרסום הראשון (ואף אם היה כך, הדבר לא היה מסייע לנתבע). נזכיר כי מדובר בפרסומים שונים, כאשר הנתבע פרסם כל אחד מהם בזמן אחר עם התייחסות שונה שלו בגוף הפרסום.
79. עוד יצוין, כי כלל לא בטוח שמי שנחשף לפרסומים אלו אכן לחץ על הקישור לפרסום הראשון ולכן כל פרסום מפרסומים אלו יש לקרוא בנפרד, ללא כל קשר לפרסום הראשון.
80. כמו כן, בפרסום החמישי הנתבע כלל את המילה "מדד" (measure), כך שבניגוד לטענתו, הוא ניסה להציג את הפרסום ככזה המבוסס על מדד אובייקטיבי. חיזוק נוסף לאופן שבו הציג הנתבע את הדברים, ניתן לראות גם בפרסום העשירי, אשר במסגרתו ציין הנתבע כי מדובר ברשימה "אמיתית" "עם קבלות".
81. טוען הנתבע (בסעיף 146 לכתב ההגנה) כי הפרסום השביעי מהווה את גירסתם העברית של הפרסומים האחרים וכי פרסום זה אינו כולל את המילה "גזען" ולכן אינו מהווה לשון הרע. מכאן, שהנתבע למעשה מודה כי המילה "גזען" מהווה לשון הרע.
82. כמו כן, הטענה כי הפרסום מהווה את הגירסה העברית של הפרסומים האחרים כלל אינה נכונה. הרי הפרסום השביעי מכיל גם את "הקולאז'" של מושאי הפרסומים ובו מופיע בבירור המילה "Racist" והמילה "Ringleaders", מילים אלו נעדרות מהטקסט בשפה העברית שנמצא בגוף הפרסום.

הפרסום השלישי, השישי והתשיעי

83. הנתבע טוען, כי בפרסומים אלו לא אוזכר התובע באופן אישי.
84. התובע יטען, כי בכל אחד מפרסומים אלו כלל הנתבע קישור לפרסום הראשון ויש לראות בכך פרסום נוסף, משום שהנתבע הוא המפרסם המקורי ולמעשה יש לראות בכך חזרה על הדברים במועד אחר, תוך מתן כותרת שונה (באמצעות גוף הפרסום).
85. באשר לפרסומים השישי והתשיעי, יטען התובע כי הנתבע לא הבהיר דיו בפרסום כי לתובע אין כל קשר לאמור בהם (כפי שהוא טוען כעת). כך למשל יכול קורא סביר ללחוץ על כל אחד משני פרסומים אלו ורק לעלעל בשמות המודגשים בתת כותרות בפרסום הראשון, ביניהם גם שמו של התובע.
86. בכל מקרה ולמצער, יש לראות בפרסומים אלו גם מהדורה חדשה של הפרסום הראשון, ולפיכך כל אחד מהם מהווה פרסום נפרד גם ביחס לתובע.

פרק ג': הפרסומים מושא התביעה הם פרסומים נפרדים

87. בניגוד לטענת הנתבע, אין לראות את עשרת הפרסומים מושא התביעה כפרסום אחד וכעותקים נוספים של הפרסום הראשון.
88. ראשית, הפרסום הראשון פורסם באתר שונה משאר הפרסומים.
89. פרסומים 10-2 פורסמו בחשבון הטוויטר של הנתבע, כאשר כל אחד מהם מהווה פרסום נפרד בו מתייחס הנתבע למושאי הפרסום וכל אחד מפרסומים אלו מכיל לשון הרע נוסף על הפרסום הראשון. כך, ברוב הפרסומים מוצג הנתבע "כגזען", בפרסום אחר "כמלבין פשעי מלחמה", ופרסום נוסף "כגזען עלי".

90. חלק מהפרסומים נערכו באנגלית וחלק מהם נערכו בעברית.
91. סביר להניח שחלק נכבד מהקוראים שנחשף לפרסומים בחשבון הטוויטר, כלל לא טרח לקרוא את הפרסום הראשון ולפיכך פרסומים אלו עומדים ברשות עצמם.
92. הפרסומים פורסמו בזמנים שונים. כמו כן, הפרסום הראשון פורסם ביום 3.1.2017, ואילו הפרסום העשירי פורסם (לאחר קבלת פנייה מהתובע) ביום 13.1.2017.
93. אף אם היה מדובר בפרסום של הקישור בלבד, בניגוד לטענת הנתבע, הגם שבפסיקה נקבע כי שיתוף ע"י אדם שלישי אינו נחשב לפרסום חדש, הרי שבפסיקה נקבע גם כי התרופה היא בחזרה אל המפרסם המקורי, שהוא הנתבע במקרה דנן ולכן יש לראות בנתבע כמי שפרסם את הלשון הרע שבפרסום הראשון בפרסומים נוספים במהדורה אחרת, לקהל אחר ועל מנת להגדיל את הפגיעה בה נתכוון לפגוע בתובע.

פרק ד': גובה הפיצויים וסעדים

94. כמפורט לעיל, הנתבע נתכוון לפגוע בתובע בכוונת זדון של ממש. בין אם הדבר נעשה על מנת לקדם את האג'נדה שלו, בין אם הדבר נעשה משיקולי רייטינג על מנת שיזמינו אותו לעוד הרצאות ובין אם הדבר נעשה מתוך אמונה לפיה ישראלים הפועלים באפריקה הם בהכרח גזענים, הרי שהוא נעשה על מנת לפגוע.
95. הטענה שהנתבע הביא דברים בשם אומרם אינה נכונה, משום שהיא מתייחסת באופן חלקי בלבד לפרסום הראשון. נזכיר, כי בין היתר במסגרת פרסום זה, רמז הנתבע כי התובע סותר בנשק בדרום סודן, כאן כמו גם בחלק המייחס לתובע גזענות ושאר הפרסומים, מדובר אך בדבריו של הנתבע.
96. עוד יוער, כי הכחשתו של התובע את הפצות הפרסומים הנוספות ע"י גולשים אחרים תמוחה, שכן לכתב התביעה צורפו נספחים (11-15) המראים כי פרסומים של התובע נפוצו לכל עבר מדרך חשבון הטוויטר שלו. לפיכך, גם טענת הנתבע לגבי אורך חייהם הקצר של פרסומים ברשתות החברתיות אינה נכונה, משום שיש לו עוקבים רבים ומשום שהוכח שהפרסומים הופצו ע"י רבים אחרים. כמו כן, אם כך היה הדבר, מדוע סירב הנתבע להסיר פרסומים אלו מהאינטרנט?
97. בניגוד לטענת הנתבע, לתובע שם טוב.
98. כאמור בכתב התביעה וכמפורט לעיל, לתובע נגרם נזק משום פגיעה בשמו הטוב, אך על מנת לפשט את הדיון ומשיקולי אגרה, הוא בחר לתבוע פיצויים סטטוטוריים ללא הוכחת נזק בלבד.
99. לאור חוסר תום ליבו המובהק של הנתבע וכוונת הזדון, יהיה זה נכון וראוי בנסיבות העניין לחייבו במלוא סכום התביעה.
100. לגבי סעד ההתנצלות, כל שהתבקש מבית המשפט הנכבד הוא ליתן לתובע כל סעד אחר שהוא רואה לנכון.
101. לגבי סעד הסרת הפרסומים, ככל שייקבע כי הנתבע אינו יכול להסיר מרשת האינטרנט את הפרסום הראשון באתר "האינתיפאדה האלקטרונית", הרי שאין כך דבר לגבי יתר פרסומיו.

פרק ה': סיכום

102. כאמור בפתח הדברים, הנתבע התכוון לפגוע בתובע בכוונת זדון של ממש להשמיץ ולבזות את מושאי פרסומיו.
103. אין מדובר בתביעת השתקה ובכל מקרה אין לסלקה על הסף.
104. פרסומיו של הנתבע הינם עובדתיים ושקריים והם אינם מהווים הבעת דעה. למצער, הם מערבבים דעה עם עובדה בדרך שבה עובדות משמיצות מובלעות בתוך הדעה.
105. אף אם ייקבע כי הפרסומים מהווים הבעת דעה, הרי שהיא לא מבוססת על תשתית עובדתית, ולחלופין על תשתית עובדתית שגויה שלא נעשה כל ניסיון לבררה באופן חסר תום לב.
106. לחלופין, הרי ש"הדעה" הובעה באופן בוטה ומשתלח אשר יש בו משום חריגה מהסביר וכוננה לפגוע במידה גדולה משהייתה סבירה להגנה על הערכים המוגנים בסעיף 15 לחוק איסור לשון הרע.
107. יש לחייב את הנתבע במלוא סכום התביעה ובהוצאות התובע, לרבות שכר טרחת באי כוחו.
108. אלא אם נאמר אחרת, כל טענות הנתבע מוכחשות.

רם בריש סיטון עו"ד

משה כאהן, עו"ד

באי כוח התובע

תוכן עניינים

<u>עמוד</u>	<u>תיאור</u>	<u>נספח</u>
21	העתק מפרסומו של הנתבע מיום 22.2.2013	1
23	העתק מפרסומו של הנתבע מיום 21.7.2013	2
25	העתק פרסומו של הנתבע מיום 12.12.2012	3

נספח [1]

העתק מפרסומו של הנתבע

מיום 22.2.2013

Are you prepared to receive in your midst these well-poisoners of the German people? ... We would willingly give every [Jewish person] a free steamer-ticket & a 1,000-Mark note for traveling expenses, if we could get rid of them.

Adolf Hitler on Jews in Germany, 1933

We are fighting for the face of Israeli society. [African asylum-seekers are] a strategic issue, no less so than the Iranian [nuclear] threat... What we need to do is... give them a passport, a plane ticket and \$1000 pocket money.

Security Minister Aharonovitch on African refugees in Israel, 2012

David Sheen @davidisheen 22 Feb 2013

Israel gov't rhetoric on African refugees echoes Nazi rhetoric: on Jews but many are only bothered that people notice

pic.twitter.com/jc397QA99M

7

נספח [2]

העתק מפרסומו של הנתבע

מיום 21.7.2013

נספח [3]

העתק פרסומו של הנתבע מיום

12.12.2012

David Sheen @davidsheen

לעקוב

NEW: My 1st-ever article for Electronic @Intifada, naming & shaming those most responsible for Israel's war on Africans

The dirty dozen: Israel's racist ringleaders Naming and shaming those most responsible for Israel's persecution of African refugees.

electronichintifada.net

צייצים מזה 12 בדצמבר 2012 12 - 15:32

2 6 4

2012 בדצמבר 12 · @alon_levy alon_levy בתשובה ל-davidsheen

@davidsheen @Intifada Labor shamefully maintains ties with Huldai (as did Meretz), but doesn't cheer those attacks on refugees as with Gaza.

2 6 4